

Gyászol a Csáky utcai körzet, 2011. december 30-án, erev sábeszkor (Tévész 4) Sípos Béla, Meir ben Joszef Halévi, közösségünk szeretett tagja eltávozott közülünk



Sípos Béla 1925 március 10-én született Szamosszegen vallásos chászid családban. Szüleit és négy testvérét 1944-ben a fasiszta németek magyar nyilas közreműködéssel meggyilkolták. A szép nagy családból csak egy húga és ő élte túl e szörnyű kort.

Béla bácsi már gyerekkorában tudta, milyen felelősséggel tartozik családjának. Édesapját – aki bádogos volt – munkaszolgálatra hívták be, így bádogosként ő lett a családfenntartó. A deportálás után 1945 szeptemberében jutott vissza Magyarországra. Egy malomban kezdett dolgozni, molnár mester lett, később Komárom megyében 1957-ig egy malom igazgatójaként dolgozott. Majd Budapestre költözött és Textil Iparművészeti Ipari Szövetkezet néven céget alapítottak, amelynek 1985-ig, nyugdíjazásáig tagja volt.

A Csáky utcai templomhoz sok évtizedes szeretet köti. 1960 május 15-én itt volt a chasenejük feleségével, Marikával. Az utolsó pillanatig minden nap biztos, meghatározó tagja volt a minjenek. Távozása vigasztalan gyász hitvesének, soha nem pótolható veszteség nagyobb családjának, a Csáky utcai közösségnek. Egyike volt azoknak a hittestvéreknek, akiknek e közösség jó hírét, mások nagyrabecsülését köszönhette. Alig egy éve a Sipos házaspár egy [új](#)

Szefer Tórát íratott a templom részére

, feledhetetlen emlékekkel ajándékozták meg mindazokat, akik ezen az ünnepségen részt vettek.

Purim előtt úgy döntött, hogy egy új Mőgilát is ajándékoz a közösségnek. Izraelből késve érkezett meg, így csak átadta nekünk, remélve majd, hogy az idén ünnepélyesen átvehetjük és majd ő olvassa fel a csodás megmenekülés történetét... Adjunk hálát a T-nek, áldjuk az Ő nevét, azért, hogy ismerhettük Béla bácsit, hogy társai lehettünk mindennapi fohászainkban. Tudom, egyszer majd évek múlva a T. akaratából e kor tanúi talán már nem itt leszünk. De hisszük, amíg e templom imától hangos, s ha kérdezik, ki volt ez a nagylelkű adakozó, mindig lesz valaki, aki válaszol: egy igaz, önzetlen, családját, közösségét rajongásig szerető ember, Meir Ben Joszef Halévi. Z.C. L. emléke örökké legyen áldott.

Gál Juli riportja Sípos Béla bácsival (2010)

□

Riport Sípos Béla bácsival (2010)

Szamosszeg kisközség ma is létezik a Mátészalka – Vásárosnamény – Fehérgyarmat háromszögben, a Túr – Tisza – Szamos és Kraszna ölelésében.

Hatan voltak testvérek, Édesapja bádogos kisiparosként helyben dolgozott, de ment, ahová csak hívták. Édesanyja, Jakab Szeréna, kinek népes családja, szalmatetős kis háza volt, kilenc gyermekét özvegyen nevelő, a fiúknak földet, lányoknak stafirungot adó nagymamája Őr községből származott.

Szamosszeg, a vasútállomással nem rendelkező sáros kisközség már akkoriban is háromezer lelket számláló település volt, 15-17 zsidó családdal, kik főként iparosok voltak: cipész, szabó, asztalos, bádogos, fuvarosok, mint Grósz József is, vagy malmosok-mint a Steiner testvérek.

Ortodox zsinagógájukban a nők, a számukra kialakított részen kizárólag hallgathatták a kiszűrődő imát. A közösség magját egy haszid család, Guttmanék (apa, fiai, vejek) alkották. Tisztségeket viseltek a hitközség élén, de volt közöttük metsző, előimádkozó, tanító, és a mikve felügyelője is. Guttman Izraelt, vagy Jehudát, vagy Majsét nem volt, aki nem ismerte, ne tisztelte volna.

Heti egy alkalommal volt kóservágás, marha és csirke is, s a mészárszékben meg is vásárolhatták a húsokat.

A kisközség zsidók lakta házai nem a majdnem megszokottnak tekinthető „gettó-felállásban” a

Eltávozott Sípos Béla bácsi

Írta: Wagner Tamás

2012. január 04. szerda, 08:59 - Módosítás: 2012. január 14. szombat, 21:51

zsinagóga körül, hanem szétszórta helyezkedtek el.

Béla gyermekként, mielőtt tanulni ment volna, nem mulasztotta el a zsinagóga reggeli Istentiszteletét sem. Állandó rabbijuk nem volt, Ópályihoz tartoztak, s az ottani körzeti vallási vezető jött néha hozzájuk.

Béla meséli, olyan szegények voltak, hogy a gyerekek „ki voltak adva enni”, „napokat ettek” unokatestvéreknél is. Ő a nagymamájánál étkezett, de bar micvoja költségeit például a debreceni nagybácsi finanszírozta, (előtte természetesen héderbe járt) egy másik, nagybácsi, Mihály, a Csokonai utcában pedig a felkészítésében működött közre.

Nyírmadán, a jesivában is tehetősebb zsidó emberek gondoskodtak az étkezéséről.

1939 körül a gyerekek az éhezésem kívül nem észlelték a már fennálló bajt.

Apját muszosként Fényeslitkára vitték, ahonnan még haza tudott menni, de rövid idő múlva újra behívták, ezúttal „Uszionszkoba”, majd Kievbe, ahol katonai parancsnokság is működött, s ahonnan egy alkalommal nyílt paranccsal haza is engedték Pészachra.

1944. március 19-én a tanító megszerezte a maceszhez valókat, az asszonyok nyújtották, és kalákában sütöttek. Az egész család a mátészalkai gettóban, a város közepén elkerített, kijelölt részen kellett, hogy jelentkezzen. Mintegy háromezren zsúfolódtak ott össze, és nagyjából négy hétig tartózkodtak ott.

Június elején már Auschwitz-Birkenau, rámpa, szelektálás, fürdés-tetoválás, C láger, majd szakmájuk szerinti újabb válogatás... ekkor édesapjával együtt bádogosnak jelentkezett, testvére pedig szabónak.

Gyaloglás - auschwitz nagyláger-9-es blokk, („BBD”) tetőfedőként, -kis műhely- ahonnan őrzéssel vitték őket a városba dolgozni. Egy lengyel zsidó előmunkás vezette őket, és hamar

nyilvánvalóvá vált, hogy semmibe veszik a magyarokat. Mondták is: „mi már mióta itt vagyunk, s ti eközben tejbe- vajba fürödtetek otthon”.

1945. januárban kezdték üríteni a lágereket. Kisebb-nagyobb csoportokban gyalog, nagy hóesésben meneteltették őket „Glewitzig”, ahol már óriási vérengzést-pusztítást tapasztalhattak, láthattak.

Reggel nyitott vagonokban, ahol 70-80 zsidó zsúfolódott össze, Prágán át Berlin mellé vitték őket, s az ottani „Henkelben” repülőgép alkatrészeket csináltak...majd utazás tovább, s ez volt az úgynevezett „halálmenet” Lübeck felé. Itt még együtt volt elgyötört, végsőkéig kimerült apjával..akit, miután nem tudott megfelelő gyorsasággal együtt haladni a többiekkel, ott gyilkoltak meg.

Körülbelül májusban, amerikai-angol őrzéssel katonai táborba került, óriási gulyáságyukban főztek levest a kiéhezett embereknek, akik a hosszú éhezés utáni hirtelen étkezést követően vele együtt súlyos betegek lettek.

Néhány zsidót, köztük őt is felerősíteni vittek, két hónapon át volt lehetősége rendesebben enni, sportolni. Augusztusban végre végre hazaérkezett. Első útja természetesen Debrecenbe vezetett, megnézni, vannak-e túlélők. Ismerősei közül egy kilenc gyerekes cipész élte túl a megpróbáltatásokat, tőlük tudta meg, hogy családjából egyedül a húga maradt meg. Érdekes véletlennek köszönhetően keresni sem kellett, Csengerben, egyszerűen az utcán szembejött vele. Mindketten hazavágytak, de lakásukban már mások éltek. Átmenetileg egy zsidó család fogadta be őket, Béla pedig, ha csak néhány szerszámmal is, de megpróbált dolgozni.

Ebben az időben, a régről ismerős „malmos Steiner család” egyik fia, - kivel együtt gyerekeskedtek, aki Auschwitzban is vele volt, s akit ott súlyos betegségében látogatott, lehetősége szerint segített, ő szerzett neki munkát. Mázsalóként tevékenykedett, nem is keresett rosszul, s a kapott szolgálati lakásba a hűgát is magához vehette. Természetesen a malmot államosították, egy ideig még együtt maradt a két fiú Tatán alkalmazottként, majd Béla Komáromban raktárosi beosztást kapott. Ott ismerték végre fel, hogy ennél jóval többre is képes, s egy idő után a naszályi vízi malom vezetője lett, majd a tatai központban tevékenykedett. Akkori rendelet szerint a kisebb malmokat a „tanács” bekebelezte, ekkor Béla még osztályvezetői állásban volt. „Antiszemita megnyilvánulások” miatt kérte áthelyezését.

Eltávozott Sípos Béla bácsi

Írta: Wagner Tamás

2012. január 04. szerda, 08:59 - Módosítás: 2012. január 14. szombat, 21:51

1957-ben Budapesten szakmát váltott, és „textilvonalon” kereste boldogulását. Cserhát utcai kis pince – bedolgozók, gépek apportrészként a szövetkezetbe, ott majd három évtizeden át –dolgozott és a Textil-Iparművészeti Szövetkezet áruforgalmi vezetőjeként ment nyugdíjba.

Béla több mint öt évtizede állandó és nagyon megbecsült tagja a Hegedűs Gyula utcai zsinagógának, elismerten érzékeny az emberi problémákra, segítőkész, olyan ember, akire biztosan lehet számítani. Mindig a „Czóbel család helyén, balközép, 11 sor” ül,” s szomorúan jegyezte meg: „alig van már ott ismerős”.

Az elmúlt évben feleségével, Máriával a hatvanadik házassági évfordulójukat ünnepelhatték. Esküvőjükön annak idején Benoschofsky Imre főrabbi és Lóránt Márton kántor funkcionáltak.

Mária halk szavú, mosolygós asszony vegyészként, mérnöktanárként, majd szakoktatóként dolgozott. Sokáig nagyon súlyos betegséggel küszködött, talán már múlt időben lehet erről beszélni, hiszen - mint mondta-, lassan teljesen egészséges lesz és vannak terveit, gyakrabban látogatja majd a Bálint Ház programjait, még többet olvas, rejtvényt fejt, nyitottabban tekinthet a világra is.

Béla, felesége gyógyulásakor teljesítette azt, amire a Teremtőnek és önmagának tett ígéretet, jelesül, vásárolt, íratott egy Tórárt, amelyet a Hegedűs Gyula utcai templomkörzetnek adományozott. Bensőséges, és nem mindennapi esemény volt ez a körzet életében is. Mint mondta, „A Tóra fennmarad, emlékeztet majd”.

Béla 86 éves, „mindent elrendeztem magam körül, mindenről gondoskodtam”...

Határozott egyéniségű, de nagyon beteg ember, olvas, pihen, zsinagógába jár, és sok-sok nyugalomra van szüksége.

A riportot Gál Juli készítette 2010-ben